

PASTÝŘSKÝ LIST OTCE BISKUPA VOJTĚCHA „CESTOU SVĚTLA“

*Tento velikonoční list není určený ke čtení při bohoslužbách,
ale ke zveřejnění jakýmkoliv jiným způsobem, např. na webových stránkách farnosti.*

Milé sestry, milí bratři,

tento list jsem začal připravovat ještě před vypuknutím pandemie COVID-19 a přál jsem si vás v něm pozdravit na začátku velikonoční doby a povzbudit k radostnému a důvěrnému životu ve vzájemném společenství s Kristem, vítězem nad smrtí a zlem i v našem životě. Mezitím se udály věci, které si vynutily mnohé zásadní změny v prožívání každodenních zvyklostí. Jak budou tyto změny trvalé a jestli se vše po čase vrátí k původnímu stavu, ví jen Bůh. Je však pravděpodobné, že mnoho věcí bude zcela jiných. Doba, která čeká před námi, přinese jedinečnou příležitost a možnost – vše otevřít Duchu Svatému. To bude náš úkol, na který se máme prožitím těchto Velikonoc připravit.

Po letošní zvláštní postní době a neobvykle prožívaných velikonočních svátcích, kdy jsme zůstali ve svých domovech spojeni pouze prostřednictvím sdělovacích prostředků, si možná více než kdy předtím klademe podstatnější otázky o hodnotě a smyslu našeho života a o tom, co je v něm důležité.

Co je důležité v této době?

Co bude důležité za měsíc, za rok...?

Co nás jednou čeká po smrti, až odevzdáme do Božích rukou všechno, co jsme zde vykonali, ať už dobrého či špatného?

Co jsme předali našim blízkým?

Jak budou pokračovat vztahy, které jsme se snažili vybudovat?

Podobné otázky mohou vést věřícího člověka ke dvěma současným a správným postojům: k prosbám o odpuštění, a také k díkům.

Velikonoce, jako největší křesťanské svátky, jsou velkým rozhraním. Na jedné straně utrpení, ponížení, prohra a smrt, na druhé straně radost vítězství, sláva a život. Ale týká se toto rozhraní i nás? V souvislosti se vzkříšením Pána Ježíše nás může napadat: Je to vůbec možné? Dá se zmrtvýchvstání nějak pochopit? Podobně jako třeba jeho narození nebo smrt na kříži? S tím máme každý nějakou zkušenost a dokážeme si to představit. Ale jak si představit zmrtvýchvstání? Vždyť to není přirozená zkušenost žádného z nás, a navíc nikdo z lidí nebyl bezprostředním svědkem vzkříšení.

Zde je třeba vycházet z toho, že Ježíšovo zmrtvýchvstání je sice událostí našich dějin, která se stala v konkrétním čase a na konkrétním místě, ale určitým způsobem právě tyto dějiny převyšuje. Svědectví Nového zákona nepodávají zprávu o samotné události, ale o setkáních a rozhovorech, které naprosto zřetelně vyplývají a odkazují na zmrtvýchvstání jako na událost, k níž muselo dojít. Apoštolové Petr a Jan říkají před veleradou: „Je přece nemožné, abychom nemluvili o tom, co jsme viděli a slyšeli.“ (Sk 4,20) A tak je slovo „zmrtvýchvstání“ v biblické řeči vyjádřením něčeho, co uniká naší zkušenosti. Z toho pramení i námitky a pochybnosti. Některé vyvrací už Písmo, ale existují i další.

Nebyla Ježíšova smrt jen zdánlivá?

Bylo by to vůbec možné po takovém mučení, jak je popisuje Písmo? Po evidentním probodění srdce římským vojákem, po jistotě všech, kdo stáli okolo?

Faktem je, že všichni, a to nejen pod křížem, ale i ti, kteří umučené tělo připravovali k pohřbu, byli zcela přesvědčeni o Ježíšově smrti. Proto lze s jistotou tvrdit, že jeho smrt byla skutečná.

Pochybnost další: Nemohli být učedníci obětí sebeklamu vycházejícího z jejich víry a fantazie? Není to tak, že zmrtvýchvstání má původ ve víře učedníků, že nešlo o historickou událost, ale o jejich subjektivní zážitek a jejich fantazii? Pravdivě řečeno, oni něčeho takového ani nebyli schopni. V tomto případě je dobré mít na paměti, že sami apoštolové se po ukřižování ve strachu o svůj život skrývali. Neočekávali zmrtvýchvstání, a stejně tak ani neočekávali smrt svého Pána, protože nerozuměli Písmu. (Lk 24, 25) Oni uvěřili, protože se opět setkali s živým Kristem. Jejich víra byla založena na zcela reálné události těchto setkání. Vždyť ukřižovaný a zmrtvýchvstalý Ježíš „byl viděn“. Nebo se také používá termín „zjevil se“ – a to nejen Petrovi, apoštolům, ženám, ale i mnoha dalším lidem. Víra ve zmrtvýchvstání je od počátku přesvědčením založeným na faktu reálné události. Není to mýtus ani halucinace nebo nějaká fantazie, ani výmysl prvních křesťanů.

Zmrtvýchvstání tedy rozhodně není „výtvořem víry“. Naopak, setkání se zmrtvýchvstalým Kristem se stalo základem víry prvních křesťanů. Proto svatý Pavel píše korintským křesťanům, kteří měli o zmrtvýchvstání pochybnosti, velmi energicky: „A jestliže Kristus nevstal, marné je naše kázání, marná je naše víra.“ (1 Kor 15,14) Ježíšovo zmrtvýchvstání je ústředním bodem nejen hlásání víry, ale i vrcholem dějin potvrzujícím nový velikonoční vztah mezi Bohem a námi. Teprve zmrtvýchvstání je rozhodujícím momentem pro pochopení Božího zjevení v Ježíši Kristu, celého jeho života, činnosti a poslání. A zmrtvýchvstalý Kristus na každého z nás čeká na cestách našeho života. Právě tam se s ním můžeme setkat. S Ježíšem, který dává pokoj. I biskup ve jménu Krista říká: „Pokoj vám.“

Naplnění slov „pokoj vám“ (šálóm) stále nově objevujeme. Řekl bych, že jejich význam objevujeme právě uprostřed všech možných nejistot. Nejistot, které se týkají rodiny, společnosti, pandemie, všeho, co vnímáme, že nás ohrožuje a staví proti Bohu. A právě do našich každodenních obav a nejistot zaznívá velikonoční poselství, že Ježíš zvítězil. Proto se nebojme. Jeho vítězství sice ještě není v mnoha ohledech zřejmé, ale už nyní je zde přítomné.

S Ježíšem, kterého vede Duch Svatý, přichází pokoj. Také s těmi, kteří jsou vedeni Duchem Svatým, přichází pokoj, jistota, stabilita. V nejistém světě a ve všem, co je v něm hříchem pokažené, bychom my, jako jeho učedníci, měli být těmi, kteří budou zaručovat stabilitu, kteří budou pramenem naděje pro náš reálný, nikoliv vysněný svět. Jsme těmi, kterým sám Pán Ježíš říká: „Pokoj vám!“ „Nebojte se!“ „Já jsem s vámi!“ Ať nás tato radostná jistota vede k životnímu postoji Panny Marie, abychom s ní osobně řekli Bohu: „Zde jsem.“

Rozlučme se s myšlenkou, že na všechno v životě budeme tak připraveni, že nás nic nepřekvapí. Naopak. Posilněme v sobě jistotu, že pokud přijmeme poslání být svědky Božího království vždy a všude tam, kde žijeme, on bude s námi. „Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28,20) Ať tato jistota majáku nad rozbouřenými vodami, jistota pevného bodu, kterým lze pohnout zeměkouli, proměňuje – stejně jako kdysi u apoštolů – naše nejistoty v radostnou důvěru.

Ježíš nás vybízí k tomu, abychom ve svém náboženském životě neulpěli na povrchu, ale byli jeho učedníky v tom podstatném – abychom mu ve všech okolnostech doby věřili a abychom se s ním v síle Ducha Svatého vydali Bohu Otci i druhým lidem. A k tomu nám dává sám sebe jako pokrm obsahující potřebnou energii. Eucharistií přijímáme účast na jeho poslání (a to i tehdy, když v čase nouze přijímáme jen svojí touhou).

O Velikonocích má být upevněna naše víra. A ta, i když je osobní, nikdy není jen soukromou záležitostí. Křesťany jsme se stali pro druhé. Společně s nimi žijeme víru a jdeme ke Kristu. Když si otevřeme Skutky apoštolů, můžeme se v určitém idealizovaném pohledu dočíst o tom, jak žilo první společenství církve. Tito věřící si silně uvědomovali, že patří k sobě, že tvoří jednu rodinu (4,32), vnímali potřeby druhých věřících – nikdo neměl nouzi (srv. 2,45; 4,34), „vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se“ (srv. 2,42), pobývali v chrámě, společně chválili Boha. (srv. 2,46-47) Nutno dodat, že „nejen“. Jistě měli své rodiny, svá zaměstnání, přání, obavy, své slabosti apod.

A jak se na tyto křesťany díval svět?

Je to možná překvapující, ale „byli všemu lidu milí“. (srv. 2,47) I když to samozřejmě neznamená, že každý a každému. Není to vyjádření i naší touhy?

Víru, kterou jsme přijali od Boha jako dar a se kterou jsme se setkali u rodičů nebo u jiných lidí, máme prožívat společně. Co to znamená? Že si máme navzájem pomáhat podle svých schopností, vzájemně se povzbuzovat k životu z víry, dělit se s druhými o svoje osobní zkušenosti s Bohem, svědčit o jeho kráse a dobrotě, společně se modlit a dělat to, co máme. A hlavně se nebát.

Jak je v této velikonoční době možné vstoupit do rozhovoru s Bohem, do modlitby?

Způsobů je mnoho a každý máme „své vyzkoušené“. Přesto chci nabídnout další.

Ve čtrnácti zastaveních postní pobožnosti křížové cesty jsme před časem prožívali události spojené s Ježíšovým odsouzením, utrpením a smrtí na kříži. Ve čtrnácti zastaveních velikonoční pobožnosti Cesty světla, která byla poprvé oficiálně slavena v římských katakombách v roce 1990, můžeme vstoupit do fascinujících a radostných událostí následujících po Ježíšově zmrtevýchvstání a připojit se k těm, kteří jsou ohromeni hloubkou a smyslem všeho, co se začalo odvíjet od onoho velikonočního rána, kdy ženy našly prázdný hrob. Zároveň jsme pozváni, abychom spolu s apoštoly a dalšími lidmi uznali Ježíše Krista za svého Pána a Boha.

Milé sestry, milí bratři, přijměte následující texty, které jsem před časem napsal pro Cestu světla ve Slavkovicích, jako povzbuzení na cestě, po které jsme se okamžikem křtu vydali.

V těchto dnech vás více než jindy provázím denně v modlitbách a slovy Ježíše Krista říkám: Pokoj vám! Nebojte se!

Ze srdce žehná

Váš biskup Vojtěch

V Brně 8. dubna 2020

CESTA SVĚTLA

Ve čtrnácti zastaveních velikonoční pobožnosti Cesty světla, která byla poprvé oficiálně slavena v římských katakombách v roce 1990, můžeme vstoupit do fascinujících a radostných událostí následujících po Ježíšově zmrtvýchvstání a připojit se k těm, kteří jsou ohromeni hloubkou a smyslem všeho, co se začalo odvíjet od onoho velikonočního rána, kdy ženy našly prázdný hrob. Zároveň jsme pozváni, abychom spolu s apoštolů a dalšími lidmi uznali Ježíše Krista za svého Pána a Boha.

První zastavení Ježíš vstal z mrtvých

Anděl promluvil k ženám: „Vy se nebojte. Víím, že hledáte Ježíše ukřižovaného. Není tady. Byl vzkříšen, jak řekl. Pojd'te a podívejte se na to místo, kam byl položen.“

Mt 28,5-6

Stojíme u události, od které se odvíjí křesťanská víra. Jsme v bodě, kde se dotýkají dvě epochy lidstva. Největší bolest, prohra a smrt jsou překonány a mění se v radost, vítězství a v plnost života. Právě k těmto hodnotám jsme ve vítězném Kristu připojeni. Je to nabídka překonání zla a k začátku nového života pro každého z nás.

Druhé zastavení Učedníci nacházejí prázdný hrob

Pak za ním přišel i Šimon Petr, vešel do hrobky a viděl, že tam leží pruhy plátna. Rouška však, která byla na Ježíšově hlavě, neležela u těch pruhů plátna, ale složena zvlášť na jiném místě. Potom vstoupil i ten druhý učedník, který přišel ke hrobu první, viděl a uvěřil.

Jan 20,6-8

Otevřený hrob a splasklé pohřební plátno. Místo, kde se mladému zadýchanému muži mění astronomický úsvit v úsvit jiný, ve kterém s tlukoucím srdcem a rozzářenýma očima vstupuje do nového období svého života, života z víry. Kolik takových okamžiků od té chvíle proběhlo?

Kdy a jak jsem tento úsvit zažil já?

Třetí zastavení Vzkříšený Ježíš se ukazuje Magdaléně

Ježíš jí řekl: „Marie!“

Ona se k němu obrátila a zvolala hebrejsky: „Rabbuni!“ – to znamená „Mistře!“ ... Marie Magdalská tedy šla a zvěstovala učedníkům: „Viděla jsem Pána“ – a toto že jí řekl.

Jan 20,16.18

Rozrušená učednice nehledá živého Krista, hledá jeho mrtvé tělo. Kolik měla v celých dějinách následovnic a následovníků. Ovšem ve chvíli setkání s Ježíšem se vše mění a ona přijímá úkol svědčit o tom, s kým se setkala.

Její život dostává nový smysl. Má pro co žít, a to jí dělá šťastnou. Jestlipak utíkala i zpět, když měla vyplnit přijatý úkol?

Čtvrté zastavení **Vzkříšený Ježíš na cestě do Emauz**

*Ještě ten den se ubírali dva z nich do vesnice zvané Emauzy,
která je vzdálena od Jeruzaléma šedesát honů.
Jak tak hovořili a uvažovali, přiblížil se k nim sám Ježíš a připojil se k nim.
A řekl jim: „Jak jste nechápaví a váhaví uvěřit tomu všemu, co mluvili proroci.“
Potom začal od Mojžíše, probral dále všechny proroky
a vykládal jim, co se ve všech částech Písma na něj vztahuje.*

Lk 24,13.15.25.27

Dva smutní a zklamaní muži odcházejí ze společenství ostatních. O nedávných událostech vědí všechno, ale absolutně nechápou vzájemné vztahy mezi nimi a tím, co vědí odjinud, a jak to spolu souvisí. Nejsou jediní, kdo mají v hlavě velký zmatek a ve zklamaném srdci pusto a prázdno. Neznámý cizinec na cestě uspořádává myšlenky v jejich hlavách a srdce jim plní nadějí a úžasem. Není možné nechat jít dál toho, který večer mění v úsvit.

Páté zastavení **Vzkříšený Ježíš se dává poznat při lámání chleba**

*Když byl s nimi u stolu, vzal chléb, pronesl nad ním požehnání,
rozlámal ho a podával jim.
Vtom se jim otevřely oči a poznali ho. On jim však zmizel.*

Lk 24,30-31

Po vysloveném díkůvzdání s přijímáním rozlámaného chleba se prožívaný večerní úsvit mění v jasný den. Ten, kdo se ztrácí jejich očím, už není neznámý, a dokonce jim ani nemusí říkat, co mají dělat. Učedníkům je to naprosto jasné. Ve světle radosti nového věku spěchají tmou zpět do společenství, ze kterého před několika hodinami utekli. A spěchají tam šťastni. Jestlipak na cestě vůbec odpočívali?

Šesté zastavení **Vzkříšený Ježíš se ukazuje učedníkům**

*Když o tom mluvili, stál on sám uprostřed nich a řekl jim: „Pokoj vám! (...)
Proč jste rozrušeni a proč vám v mysli vyvstávají pochybnosti?
Podívejte se na mé ruce a na mé nohy: vždyť jsem to já sám!
Dotkněte se mě a přesvědčte se:
duch přece nemá maso a kosti, jak to vidíte na mně.“*

Lk 24,36.38-39

Pokoj vám! Tolikrát opakovaný pozdrav vzkříšeného Krista vyjadřuje přání plnosti Božích darů nejen pro učedníky, ale pro lidi všech časů. Dotkněte se mne, není to sen, je to realita. Jako by Ježíš říkal i nám všem: „Dívejte se na mne a nebudete zmateni.“

Mohli učedníci slyšet něco krásnějšího? Mohl jsem něco krásnějšího v životě slyšet já?

Sedmé zastavení

Vzkříšený Ježíš dává moc odpouštět hříchy

*Navečer toho prvního dne v týdnu přišel Ježíš tam, kde byli učedníci.
Ze strachu před židy měli dveře zavřeny.
Stanul mezi nimi a řekl: „Pokoj vám!“
Znovu jim řekl: „Pokoj vám. Jako Otec poslal mne, tak já posílám vás.“
Po těch slovech na ně dech a řekl jim: „Přijměte Ducha Svatého!
Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny,
komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“*

Jan 20,19.21-23

Další důležitá událost prvního dne po sobotě, oné první neděle, která dává smysl všem ostatním nedělím. Po již známých slovech „Pokoj vám!“ pověřuje Kristus učedníky stejně, jako byl on sám pověřený Otcem, aby v jeho jménu „odmocňovali“ zlo, tedy aby zlo zbavovali moci, a „umocňovali“ jistotu odpuštění. Každý z nás ve zcela konkrétních selháních svého života zažil díky tomuto ustanovení velkou radost, úlevu i nový začátek. Připomeňme si to, děkujeme a využijeme této možnosti.

Osmé zastavení

Vzkříšený Ježíš utvrzuje víru Tomáše

*Potom vyzval Tomáše: „Vlož sem prst a podívej se na mé ruce,
vztáhni ruku a vlož ji do mého boku; a nebuď nevěřící, ale věřící.“
Tomáš mu odpověděl: „Pán můj a Bůh můj!“*

Jan 20,27-28

Hledající učedník, který pochybuje o pravdivosti radostné zvěsti, se touží přesvědčit sám. Jeho následná slova „Pán můj a Bůh můj!“ jsou vrcholem Janova evangelia i správného učednictví. Tomáš jako první ze všech učedníků říká Ježíšovi nejen „Pán můj“, ale také „Bůh můj“. Takto jej dosud neoslovil nikdo z lidí. A Ježíš, jako by mluvil k nám, dodává: „Blahoslavení (neboli šťastní), kdo neviděli, a přesto uvěřili.“

Deváté zastavení

Vzkříšený Ježíš se setkává se svými učedníky u Tiberiadského jezera

*Když už nastávalo ráno, stál Ježíš na břehu, ale učedníci nevěděli, že je to on.
Ježíš se jich zeptal: „Dítky, nemáte něco k jídlu?“ Odpověděli mu: „Nemáme.“
On jim řekl: „Hod'te síť na pravou stranu lodi, a najdete.“
Hodili ji tedy, a nemohli ji už ani utáhnout pro množství ryb.*

Jan 21,4-6

Scéna, v níž se snoubí syrová obyčejnost všednodenní práce s překvapující blízkostí Ježíše. Banální stereotyp obyčejného života je prozařován vznešeným světlem, které každou maličkost jako stavební kámen začleňuje do stavby Božího království. Zkusme tuto událost prožít očima celou noc těžce a marně pracujících učedníků, kteří jsou fascinováni bohatým úlovkem i blízkostí svého Pána. Přijměme s nimi na začátku nového dne Ježíšovo pozvání ke snídani.

Desáté zastavení

Vzkříšený Ježíš uděluje Petrovi primát

*Zeptal se ho potřetí: „Šimone, synu Janův, miluješ mne?“
Petr se zarmoutil, že se ho potřetí zeptal: „Miluješ mne?“,
a odpověděl mu: „Pane, ty víš všechno – ty víš, že tě miluji!“
Ježíš mu řekl: „Pas moje ovce!“*

Jan 21,17

Mít rád Krista znamená přijmout poslání. K poslání si Bůh nevolí „dokonalé“. Má zálibu v těch, kteří vědí, že jsou hříšníky, ale mají jej rádi. Když z lodi vidí učedníci na břehu postavu a Jan říká Petrovi „Pán je to!“, Petr jako jediný z učedníků skáče do vody, aby byl u něho první. (Kdybychom byli na jeho místě, neplavali bychom po všem, co se před tím stalo, spíše na druhou stranu?) A po krátké době mu Pán před svěřením nejvyššího poslání v církvi klade třikrát jedinou otázku: „Máš mne rád?“ Jak často ji kladl a klade i každému z nás?

Jedenácté zastavení

Vzkříšený Ježíš vysílá učedníky do světa

*Ježíš k nim přistoupil a promluvil: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.
Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy,
křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého
a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal.
Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa.“*

Mt 28,18-20

S vysláním k dalším lidem celého světa, blízkým i vzdáleným, s výzvou k životodárnému společenství s Kristem přijímají učedníci nejen ujištění o jeho moci, ale také o jeho blízkosti. Tato ujištění jsou nejradostnější jistotou, se kterou můžeme ve svém životě také počítat. Víme o této jistotě a počítáme s ní?

Dvanácté zastavení

Vzkříšený Ježíš vystupuje do nebe

Když to pověděl, byl před jejich zraky vyzdvižen a oblak jim ho vzal z očí.

Sk 1,9

Oslňující jas oblaku Boží přítomnosti bere učedníkům Ježíše z očí. Je to jediné známé loučení navzájem se milujících osob beze stopy zármutku. Dokonce, jak píše evangelista Lukáš, učedníci odcházejí z místa rozloučení s velkou radostí. Vědí, že On je s nimi. Tento klíč k radosti byl svěřen i nám.

Třinácté zastavení **V očekávání Ducha Svatého spolu s Marií**

*Potom se apoštolové vrátili do Jeruzaléma z hory, která se nazývá Olivová.
Je blízko Jeruzaléma, vzdálená jenom délkou sobotní cesty.
A když přišli zase do města, vystoupili do hořejší místnosti,
kde bydleli Petr a Jan, Jakub a Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš,
Jakub Alfeův, Šimon Horlivec a Juda, Jakubův bratr.
Ti všichni jednomyslně setrvali v modlitbách spolu se ženami,
s Ježíšovou matkou Marií a s jeho příbuznými.*

Sk 1,12-14

Vstoupit do radostného očekávání jedenácti apoštolů a dalších sester a bratří, kteří spolu s Ježíšovou matkou Marií čekají na slíbeného Ducha Svatého, může i každý z nás. Toto rodinné společenství formované jednomyslnou modlitbou je otevřené pro lidi všech dob už téměř dva tisíce let. Ježíšova slova „Proste, a dostanete“ jsou stále potvrzovanou zkušeností, kterou máme i my zakusit ve svém životě, abychom ji mohli věrohodně předávat dál.

Čtrnácté zastavení **Vzkříšený Ježíš sesílá slíbeného Ducha Svatého**

*Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se přičene silný vítr,
a naplnil celý dům, kde se zdržovali.
A ukázaly se jim jazyky jako ohně, rozdělily se a nad každým z nich se usadil jeden.
Všichni byly naplněni Duchem Svatým
a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali.*

Sk 2,2-4

Slíbený Duch Svatý přichází a v něm je nám darována kompletní výbava nejen pro zvládnutí všech situací života, ale také pro to, aby náš život – tělesný i duchovní, v mládí i stáří, v radosti i zármutku, ve zdraví i nemoci, v manželství i celibátu, v potěšení i bolestech, jedním slovem vždycky – byl v Duchu Ježíše Krista oslavou Otce a potvrzením životodárného společenství.

— o —

Pane, mohli jsme prožít radostné události prvotní církve a její zkušenost se vzkříšeným Ježíšem a Duchem, kterého nám seslal. Děkujeme ti za všechno, co nám tyto události připomněly, a prosíme tě, ať nás povzbudí k radostnému životu s tebou a ke službě v církvi dnešních dnů.

Amen.